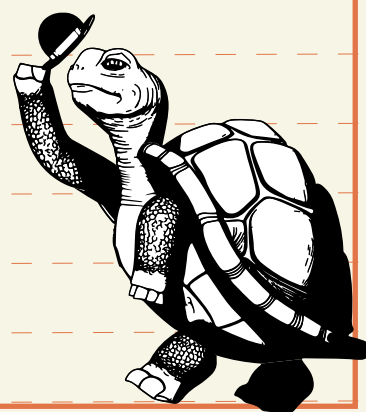

Verksamhets- rapport 2021–2024

Ett smartare Sverige

Sacos kongress 2025

MAKE KUNSKAP
GREAT AGAIN

LIVE

16
juni

12.00
12.45

med Åsa Wikforss och Fritte Fritzson
moderat av Andreas Utterström

För frisk för Försäkringskassan
men för sjuk för att jobba

Tidiga rehabiliteringsinsatser för en hållbar återgång i ordinarie
arbete efter psykisk ohälsa

Flera vägar till
kvalificerad kompetens

Eftergymnasial utbildning under 2000-talet

Policy om beskattning
inom EU

Sacos ståndpunkter kring beskattning inom EU

Varför gillar
akademiker?

– Drivkrafter, utmaningar och
lösningar för akademiker som
arbetar via digitala plattformar

Sacos verksamhetsberättelse 2021

Europastrategi
för Saco

Antagen av Sacos styrelse den 8 juni 2021

Psykisk ohälsa
bland akademiker

Stressrelaterad ohälsa ett växande problem

Livslöner för kvinnliga
och manliga akademiker

Sacos
skattepolicy

Antagen av Sacos styrelse den 8 juni 2021

Fem år med
OSA-föreskrifterna

– erfarenheter från skyddsombud och
anställda i Sacos förbund

Ett vassare och modernare Saco

Saco ökade synligheten och stärkte federationen

Under 2021 fortsatte den coronapandemi som inleddes våren 2020 och pandemin präglade naturligtvis samhället i stort, men även Sacos verksamhet. Saco kunde konstatera att arbetslivet för förbundens medlemmar på olika sätt behövde anpassas till fortsatta restriktioner, liksom att rekordmånga akademiker – inte minst äldre – tyvärr drabbades av långtidsarbetslöshet i pandemins spår.

Sacos påverkansarbete intensifierades under året och det mediala genomslaget ökade jämfört med föregående år. Förbättrade möjligheter till kompetensutveckling och omställning under arbetslivet, stärkt sjukförsäkring och hoten mot den svenska partsmodellen var några viktiga frågor som Saco uppmärksammade och fick uppmärksamhet för.

Det framtidsarbete som Sacofederationen bedrivit under de senaste åren fortsatte under 2021 och ledde fram till beslut såväl i Sacos styrelse som vid kongressen i november. Arbetet har bedrivits med stort engagemang från förbunden. Syftet med arbetet har varit att bygga en starkare federation och att utveckla Saco som påverkansaktör. Fokus har alltså både varit internt och externt.

Områden som kongressen diskuterade och beslutade om är

- gemensamma värderingar som ska präglade federationen inåt och utåt
- vidareutveckling av den federationsinterna demokratin och delaktigheten
- effektivare påverkansarbete utifrån tre huvudområden: en trygg, växande och innovativ arbetsmarknad, högre kvalitet på utbildning samt att utbildning ska löna sig.

Kongressen fastställde även ett samhällspolitiskt program där utmaningar och mål inom de tre huvudområdena beskrevs närmare och beslutade utöver detta att skapa Saco Klimat, ett samverkansråd med fokus på klimat- och miljömässig hållbarhet.

Att Saco är en federation för alla Sveriges akademiker betonades vid kongressen när Lärarförbundet beviljades medlemskap i Saco. Lärarförbundets medlemskap, som gäller från och med den 1 januari 2022, ökar federationens samlade kraft och understryker det faktum att utbildningsgemenskap är grunden för Saco.

Saco är en tydlig, trovärdig, faktabaserad och agendasättande samhällsbyggare. Genom verksamheten och besluten 2021 har Saco förnyat sig och tagit viktiga steg mot en ännu modernare och vassare federation.

Ett urval – men inte allt

Om verksamhetsberättelsen

I den här verksamhetsberättelsen lyfts några exempel fram från Sacos arbete under 2021. Många andra insatser, som också bidragit till utveckling och framgång, tas inte upp i presentationen. Syftet med verksamhetsberättelsens nya och kortare format är att ge läsaren möjlighet att snabbt få en bild av ett urval områden som varit viktiga för Saco under det gångna året.

Strukturen i denna verksamhetsberättelse följer indelningen i två huvudsakliga mål för Saco – att vara en stark samhällsaktör och en stark federation – som förankras i den tredje pusselbiten: ett starkt stöd för verksamheten.

God läsning!

En stark samhällsaktör

Framtidens arbetsliv: En trygg, växande och innovativ arbetsmarknad

- Saco påverkade för en bättre sjukförsäkring, genom bl.a. debattartikel, bidrag i statliga utredningar, möten med Försäkringskassan och socialförsäkringsministern samt [Sacorapporten "För frisk för Försäkringskassan men för sjuk för att jobba"](#) som fick stor uppmärksamhet i traditionella och sociala medier.
- Tillsammans med Saco studentråd presenterade Saco i maj ett [förslag att införa ett nytt examensvillkor i a-kassan](#) som kan ge nyexaminerade rätt att få a-kassa. Kravet fick stöd av Vänsterpartiet vars utspel i frågan med hänvisning till Sacos faktauppgifter fick stor spridning i media.
- Ett [fackligt 16-punktsprogram](#) med förslag på åtgärder till stöd för långtidsarbetslösa skickades till regeringen i juli och uppmärksammades av bl.a. [Sveriges Radio](#).
- Intensivt arbete med de tre bokstavsutredningarna om LAS, omställning och kompetensutveckling pågick under året genom kontinuerliga möten i federationsinterna referens- och styrgrupper, dialogmöten med utredningen om en reformerad arbetsrätt samt remissvar i september.
- I [Sacorapporten "Varför gigger akademiker"](#) undersöktes vilka de giggande akademikerna är och vilka drivkrafter och utmaningar de har. Flexibilitet, frihet och möjlighet att välja intressanta uppdrag var några av svaren. Andra gigger för att de inte har något annat val. Ämnet uppmärksammades också under ett panelsamtal som Saco arrangerade som en del av den årliga temadagen Digitaldag.
- Enligt [rapporten om Sacoförbundens erfarenheter av fem år med föreskrifterna om organisatorisk och social arbetsmiljö \(OSA\)](#) var alla tillfrågade nöjda med att föreskrifterna finns och tyckte att de är ett viktigt verktyg i arbetsmiljöarbetet, men att arbetet med dem behöver utvecklas.
- Saco bedrev intensivt påverkansarbete om EU-förslaget om ett minimilönedirektiv. Saco ville få ett undantag eller en garanti för att parternas autonomi och nationell lönebildning inte ska inskränkas. I nära samverkan med arbetsmarknadens parter lyckades den svenska regeringen i december förankra en kompromiss, som sedan antogs av Europeiska rådet. [Kompromissen innebär att minimilönedirektivet varken ställer krav på minimilönelagstiftning eller att införa minimilöner i kollektivavtal.](#)
- Regeringens välfärdskommission presenterade i december sin [slutredovisning med 29 förslag på åtgärder för att stärka kommuners och regioners förmåga att leverera välfärdstjänster av god kvalitet](#). Sacoinspel som vunnit gehör är t.ex. behov av åtgärder inom förebyggande, rehabiliterande och hälsofrämjande arbete, minskad administration, genomlysning av valfrihetssystemen och minskade riktade statsbidrag. Enligt Saco och övriga fackliga organisationer som ingått i kommissionen är åtgärderna en god början men [mer kraftfulla och långtgående reformer efterlyses](#).

Utbildning och forskning: Högre kvalitet på utbildning

- Saco drev kontinuerligt under året att staten ska ta huvudansvar för skolan. Detta skedde bl.a. inom ramen för Sacos arbete i Valförskommisionen.
- [Sacorapporten "Flera vägar till kvalificerad kompetens"](#) om högskolans utveckling och framtida utmaningar lanserades i december och diskuterades bl.a. på det federationsinterna seminariet "Vad är en akademiker?".
- [Debattartikeln "Åtgärda bristerna i utlänningslagen"](#), i samarbete med TCO, SULF, Fackförbundet ST samt Sveriges Förenade Studentkårer (SFS), kritiserade förändringarna i utlänningslagen som gör det svårare för doktorander och unga forskare att få permanent uppehållstillstånd i Sverige.

Lön och livslön: Utbildning ska löna sig

- Sacorapporten ["Livslöner för kvinnliga och manliga akademiker"](#), som visade att kvinnliga akademiker i genomsnitt har 3,7 miljoner kronor lägre livslön än manliga, fick stort genomslag i media och Sacos digitala kanaler. Rapporten diskuterades även i ett livesant samtal med arbetsmarknadsministern och ordföranden för SKR:s förhandlingsdelegation.
- Sacoförbundens [årliga prognos av framtidens arbetsmarknad för akademiker](#) visade att den som väljer att utbilda sig till psykolog, biomedicinsk analytiker eller bibliotekarie har mycket goda utsikter att få jobb efter examen. Tuffare blir det för beteendevetare och hälsovetare, där det väntas råda stor konkurrens om jobben. Rapporten fick stor spridning i både sociala och traditionella medier.
- Under hösten bedrevs ett aktivt påverkansarbete tillsammans med Saco studentråd för att stoppa höjningen av studielånsräntan. Förutom [debattartikel](#), [inslag i TV4 Nyheter](#) och stort engagemang i sociala medier fick [studentrådets namnsamling](#) över 80 000 underskrifter. Denna lämnades över till ministern för högre utbildning.

Saco och demokratin

- Demokratins hundraårsjubileum uppmärksammades i en uppskattad seminariereserie som Saco arrangerade om kunskapens och fackens roll för en välfungerande demokrati.

Saco i världen

- En ny [Europastrategi](#) och en [policy om beskattning på EU-nivå](#) togs fram som vägledning för Sacos internationella påverkansarbete.

En stark federation

GDPR-arbete

- Sacos dataskyddsombud genomförde under våren 2021 överlämningar av dataskyddsansvaret till respektive förbund med aktiviteter som syftade till att ge förbunden förutsättning för fortsatt gott dataskyddsarbete. Under hösten fokuserade dataskyddsombudet främst på stöd till Saco samt förhandlingsorganisationerna Saco-S, Saco-P och AkademikerAlliansen.
- Ett omfattande GDPR-arbete med bland annat gallring och anonymisering av personuppgifter i federationsgemensamma databaser påbörjades under året.

Medlems- och lönestatistik

- Arbete med att skapa ett nytt och mer användarvänligt Saco Lönesök – Sveriges bästa lönestatistik – pågick under året.

Området pension och försäkringar

- Saco stödde under året AkademikerAlliansen i slutförandet av förhandlingen med SKR avseende förbättrade pensionsnivåer. Detta resulterade i ett avtal i slutet av året.

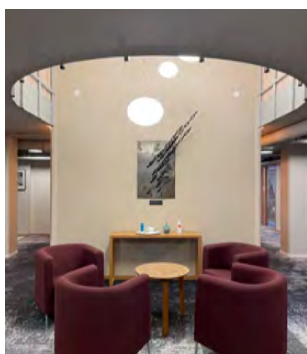
Ett kongressrikt år

- I mars förrättade Sacos extra kongress fyllnadsval till styrelsen.
- Sacos ordinarie kongress sammanträdde under två heldagar i november. Förbundens ledamöter fattade viktiga beslut om interndemokrati, federationsgemensamma värderingar och ett nytt samhällspolitiskt program. Kongressen beviljade också enhälligt Lärarförbundet inträde i Saco från och med januari 2022.

Ett starkt stöd för verksamheten

- Efter ett år av renoveringar flyttade Sacokansliet i början av 2021 tillbaka till fastigheten på Lilla Nygatan, som har fått både modernare kontorsytor och nya konferensmöjligheter. Stor vikt lades vid möjligheten till återbruk av både möbler och inventarier. Ytan för den externa uthyrningen utökades från två till tre kontorsplan och fastigheten kan nu nyttjas effektivare ur såväl ekonomiskt som verksamhetsmässigt perspektiv.
- Arbetet med att få en ekonomi i balans fortsatte under året. Fokus var både att öka intäkterna och att minska kostnaderna. Fortsatt översyn av avtal var en viktig del. Sammantaget blir verksamhetsresultatet för 2021 positivt.

Året i siffror

12 rapporter & 22 pressmeddelanden

12 debattartiklar om bl.a. psykisk ohälsa & utlänningslagen

19 politikerträffar
Flest träffar skedde med arbetsmarknadsministern

29 remissvar
varav 4 var snabbremisser med svar inom en vecka

Ca. **1,3 miljoner unika personer** nåddes 2021. Störst räckvidd och reaktioner fick inlägg om distansarbete, livslön, psykisk ohälsa och Framtidsutsikter. Saco fick 557 nya följare.

Saco fick **343 nya följare** vilket är en ökning med **13%**. Profilbesöken ökade med 49% jämfört med 2020.

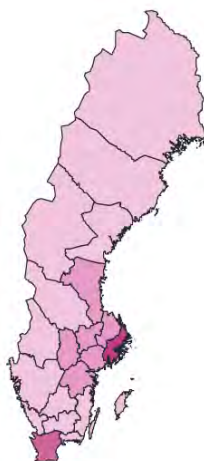

Saco blev omnämnd 1 059 gånger och Sacos egna 274 tweets visades totalt **581 500** gånger.

Saco i sociala medier

250 000 löneenkäter behandlades och **över 350 000 besök** gjordes i Saco Lönesök

29 438 besökare

från hela Sverige deltog på den digitala Saco Studentmässa. Det motsvarar **1/3 av avgångseleverna**.

Bland de 130 utställarna fanns nästan alla svenska universitet och högskolor, myndigheter och 12 Sacoförbund som delade med sig av sin unika yrkeskunskap.

Sacos interna demokrati

10 styrelsemöten och **3 ordföranderåd** hölls under året. Mellan mötena hölls förbundens totalt **300 styrelseledamöter** uppdaterade genom **8 utskick av Federationsnytt**.

4 propositioner från Sacos styrelse och **27 motioner** från Sacoförbunden behandlades av kongressen.

96% av kongressledamöterna tyckte att de hade **goda möjligheter att påverka** de politiska besluten. **100% av deltagarna** som svarade på utvärderingen tyckte att **kongressen var bra eller mycket bra**.

Federationen ökade med 2 542 medlemmar under 2021.

Efter årsskiftet växte federationen med ytterligare 233 106 medlemmar genom Lärarförbundets inträde i Saco.

Mot miljonen!

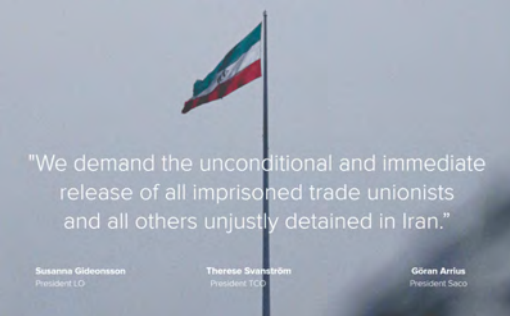
56 bokningar

i Sacos nya konferenslokaler av externa gäster

Saco, Sveriges akademikers centralorganisation, är den samlande organisationen för Sveriges akademiker. Vi är en partipolitiskt obunden facklig centralorganisation. Sacos 22 självständiga förbund företräder yrkes- och examensgrupper från hela arbetsmarknaden, inklusive egenföretagare. Något som förenar våra medlemsförbund är akademisk utbildning, kunskap, kompetens och yrkesstolthet. Totalt är över 945 000 akademiker medlemmar. Som företrädare för Sveriges akademiker är det självklart för Saco att ständigt påverka kunskapsnivån i Sverige. Utbildning och forskning som ger kunskap är en investering för såväl samhället som individen och är en av de viktigaste faktorerna för tillväxt och utveckling av ett samhälle.

Sacos verksamhetsberättelse 2022

Ett större och starkare Saco i en orolig tid

Det första året i Sacos kongressperiod 2022–2025 präglades av händelser i omvärlden och inom federationen. Det var efterdyningar av pandemin, krig, inflation och stor osäkerhet kring den samhälls-ekonomiska utvecklingen, men också att Saco blev en mycket större organisation genom Lärarförbundets inträde i federationen. Att Saco nu samlar nästan en miljon medlemmar är glädjande och stärker akademikernas röst i samhällsdebatten.

Året innehöll även en tidvis mycket hätsk valrörelse med oklar utgång in i det sista och en regeringsbildning vars konstellation heller inte var given på förhand. Dessa omvärldshändelser och utmaningar påverkade givetvis inriktningen för Sacos påverkansarbete. Genom en valplattform och valkampanjen Faktiskt pekade Saco på akademikernas viktiga roll i samhället och nödvändigheten av fakta och respektfullt tonläge i debatten.

Fokus för Sacos verksamhet som stark samhällsaktör under 2022 låg på de tre områden som kongressen fastställt, dvs. att Saco ska verka för:

- en trygg, växande och innovativ arbetsmarknad
- högre kvalitet på utbildning
- att utbildning ska löna sig.

Arbetet med att inrätta och starta samverkansrådet Saco Klimat – även det ett kongressbeslut – inleddes också under året.

Ett urval – men inte allt

Om verksamhetsberättelsen

I den här verksamhetsberättelsen lyfts några exempel från Sacos arbete under 2022. Många andra insatser, som också bidragit till utveckling och framgång, tas inte upp i presentationen. Syftet med verksamhetsberättelsens korta format är att ge läsaren möjlighet att snabbt få en bild av ett urval områden som varit viktiga för Saco under det gångna året.

Strukturen i denna verksamhetsberättelse följer indelningen i två huvudsakliga mål för Saco – att vara en stark samhällsaktör och en stark federation – som förankras i den tredje pusselbiten: ett starkt stöd för verksamheten.

God läsning!

En stark samhällsaktör

En trygg, växande och innovativ arbetsmarknad

Saco fortsatte att lyfta frågan om sjukskrivningar och sjukförsäkring i debattartiklar och genom att delta i statliga utredningar. Inför Internationella kvinnodagen den 8 mars gjordes nya bearbetningar av siffror från Försäkringskassan. Dessa visar att det är bland de kvinnliga akademikerna inom välfärden som stressrelaterade sjukskrivningar ökar mest. En debattartikel publicerades i [Dagens Arena](#). Saco gjorde även en intervju med biträdande arbetsmarknadsminister [Johan Danielsson](#).

Välfärdskommissionens arbete avslutades i december 2021. I februari publicerades en debattartikel med titeln Synliggör dolda nedskärningar i [Dagens Arena](#), som undertecknades av både Sacos ordförande Göran Arrius och Sacos representant i Välfärdskommissionen Heike Erkers som även är Sacos andre vice ordförande.

Under perioden har ett stort antal inspel gjorts vad gäller försvar av partsmodellen i olika frågor på både nationell nivå och på EU-nivå: förslag till minimilönedirektiv, lönetransparansdirektiv och plattformsdirektiv.

I november släppte [Saco rapporten](#) ”Urholkningen av sjukförsäringen – En analys av det bristande sambandet mellan förmåner och avgifter i sjukförsäkringssystemet.” Rapporten resulterade bland annat i en debattartikel i [Arbetet](#), där Saco lyfter fram att inkomsttaket i sjukpenningförsäringen bör kalibreras så att 80 procent av de försäkrade får 80 procent av tidigare inkomst i ersättning.

Plattformarbete bidrar till innovation, jobbskapande och flexibilitet, men kan samtidigt innebära problem när det kommer till villkor och arbetsmiljö, tillgång till socialt skydd samt transparent och säker användning av AI. För att driva frågan om förbättringar av socialt skydd och arbetsmiljö för akademiker som arbetar för plattformar har Saco tagit fram en [policy](#) för plattformarbete. I policyn identifierar Saco områden där det finns utmaningar kopplat till plattformarbete, med särskilt fokus på akademiker. Där ges även förslag på åtgärder.

På Världsarbetsmiljödagen den 28 april arrangerade Saco tillsammans med LO och TCO ett seminarium om att avskaffa hot och våld i arbetslivet. Hot, våld och trakasserier är allvarliga problem i arbetslivet och utredare från Akavia medverkade som Sacos representanter.

Saco har även deltagit i ett antal statliga utredningar på arbetsmiljöområdet, till exempel om de regionala skyddsombudens roll i arbetsmiljöarbetet och om utökade möjligheter att upprätthålla en god arbetsmiljö. I december lämnade Saco ett remissvar på utredningen ”De regionala skyddsombudens roll i arbetsmiljöarbetet” och skrev även en debattartikel på detta tema i [Dagens Arena](#).

Saco har lyft problemet med långtidsarbetslöshet som även drabbar akademiker genom [siffror](#) på både nationell och regional nivå. För att få bred spridning gjordes bland annat regionala och lokala versioner av pressmeddelanden. Sacos ordförande Göran Arrius deltog i ett seminarium om långtidsarbetslöshet som arrangerades av Akademikernas a-kassa.

Under hösten fick Sverige en ny regering. Saco [kommenterade](#) det så kallade Tidöavtalet mellan regeringspartierna och stödpartiet SD liksom regeringsförklaringen.

Saco lanserade under hösten 2022 en ny skrift: [Samhällsekonomisk utblick](#). Det är en serie där Saco genom den samhällspolitiska chefen Lena Granqvist och chefsekonomen Håkan Regnér analyserar viktiga och aktuella skeenden i samhälls-ekonomin. Det första numret hade temat inflation.

Högre kvalitet på utbildning

Så bygger vi ett kunskapssamhälle för alla var namnet och inriktningen på Sacos [valplattform](#). Huvudbudskapet i plattformen var att kunskap är helt avgörande för samhällets utveckling. Politiker som vill styra Sverige måste därför göra allt de kan för att bygga Sverige som ett kunskapssamhälle för alla.

Utöver plattformen drev Saco [valkampanjen Faktiskt](#). Kampanjen skapades för att ge politiker snabb och enkel tillgång till fakta om Sveriges akademiker samt för att visa att akademiker är en stor och viktig väljargrupp som politikerna bör lyssna på. Huvudbudskapet i kampanjen var att fakta och kunskap ska prägla valrörelsen. Saco berättade också om akademikernas viktigaste frågor inför valet och vilka krav Saco ställer på Sveriges politiker.

I samband med att kampanjen lanserades skrev ordförandena för samtliga Sacoförbund under [debattartikeln](#) sluta att bråka och håll er till fakta, politiker.

På Sacos konton på Facebook och Instagram har kampanjen ökat engagemanget (empelvis reaktioner som likes och kommentarer) och antalet följare i Sacos

sociala medier har ökat väsentligt. Frågan om vikten av en god ton och att lyssna på experter togs upp på ledarplats i [DN](#).

I slutet av året inleddes förberedelserna för Faktiskt del 2. Eftersom kampanjen, inte minst internt i federationen, varit en stor framgång finns önskemål om att Saco fortsatt ska driva frågorna om fakta och dialogklimat.

Under 2022 genomförde Saco tillsammans med Novus Opinion en undersökning om akademikernas syn på kompetensutveckling och det nya omställningsstudiestödet. Utifrån resultatet tog Saco fram en kortrapport med fakta, analys och politiska förslag för lansering under början av 2023.

I samband med temadagen Digital idag den 14 oktober genomförde Saco intervjuer med fyra universitetslärare som alla arbetar med hybridundervisning. [Filmerna](#) har delats på sociala medier i olika etapper under hösten.

Saco fortsatte också att uppmärksamma frågan om att utländska forskare och doktorander drabbas av brister i utlänningslagen. Det har skett genom debattartiklar, ministeruppvaktningar och i en kampanj med utländska doktorander.

Utbildning ska löna sig

En rapport som granskar lönepremien för högskoleutbildning under perioden 2001–2020 släpptes i slutet av juni. Den ledde till exempel till en artikel i [DN](#) om att utbildning inte lönar sig lika mycket som förr. Rapporten genererade också medieuppmärksamhet i exempelvis fackförbundspress och på ledarsidor. Den var även utgångspunkt för ett rundabordssamtal i Almedalen, där bland andra forskare och företrädare för fackliga organisationer och arbetsgivare deltog.

Sacos ordförande och Reservofficerarnas ordförande skrev i en debattartikel i [Sydsvenskan](#) att det bör vara lika självklart att få ledigt för att försvara Sverige som för att studera. De framförde kravet att reservofficerare ska garanteras rätt till tjänstledighet och löneutfyllnad.

Under våren, i samband med introduktionen av valplattformen, arrangerade Saco en panel på federationens ordföranderåd om kunskap och polarisering i politiken. Hur vi bygger ett kunskapssamhälle för alla var också Sacos fokus i Almedalen 2022. Seminariet Kunskapstest för politiker – hur stärker vi Sverige som kunskapsnation? var fullsatt och besökarna engagerade.

Saco och demokratin

Trots att det är 28 år sedan Sverige blev medlem i EU fanns det risk att EU-frågorna skulle vara frånvarande i den svenska valdebatten. Det lyfte Sacos internationella sekreterare i en krönika på [Europaportalen](#) med rubriken: EU borde intressera svenskarna mer.

Under det första halvåret 2023 är Sverige ordförande i Europeiska unionens råd, även kallat ministerrådet. Ordförandeskapet innebär att Sverige planerar och leder arbetet i ministerrådet samt företräder rådet i förbindelserna med övriga EU-institutioner. Saco tog i slutet av 2022, tillsammans

med LO och TCO, fram förslag till prioriterade frågor att driva inför och under ordförandeskapet. Sacos, LO:s och TCO:s mål är ett demokratiskt EU som bidrar till den gröna och digitala omställningen, vilar på respekt för mänskliga rättigheter, där konkurrens på lika villkor gäller och jämställdhet och partssamverkan står i fokus.

Saco besvarade under hösten remissen på utredningen Vår Demokrati – värd att värna varje dag. Saco anförde i sitt [svar](#) att ett aktivt medborgarskap genom kunskapslyft för demokratin är bra, men att förslagen i betänkandet utgår endast från myndigheternas demokratiuppdrag och inte beaktar hur civilsamhällets demokratiarbete kan stärkas.

Rysslands krig i Ukraina

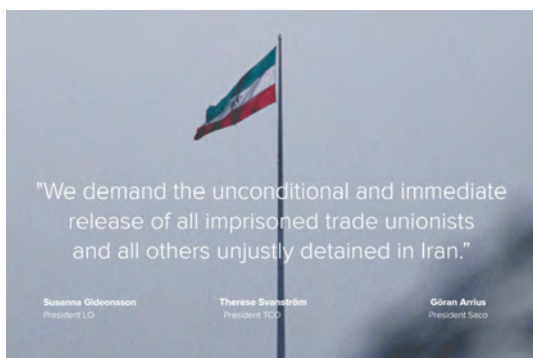
Det är omöjligt att skriva en verksamhetsberättelse för 2022 utan att beröra Rysslands invasion av Ukraina, som ju förändrade den geopolitiska situationen. Saco har på flera sätt fördömt Rysslands invasion av och krig i Ukraina. I samband med att Ukrainas ambassadör Andrii Plakhotniuk medverkande vid ett av Sacostyrelsens sammanträden antog styrelsen ett [uttalande](#) med krav på omedelbart stopp för kriget och på att de ryska styrkorna ska dras tillbaka.

Sacos ordförande Göran Arrius och Sacos studentråds ordförande Albert Ohlin är två av de fackliga företrädare som hållit tal utanför den ryska ambassaden för att visa solidaritet för Ukraina och fördöma Ryssland. Göran Arrius har också talat på Sergels torg på samma tema.

Situationen i Iran och i Belarus

Situationen i Iran har förvärrats under 2022. I maj antog Sacos ordföranderåd ett [uttalande](#) till stöd för den svensk-iranske läkaren och forskaren Ahmadreza Djalali som sitter fängslad i Iran sedan 2016: Häv dödsdomen mot Ahmadreza Djalali. Han har blivit dömd till döden och riskerar att avrättas.

I oktober antog också Sacos styrelse ett [uttalande](#) med anledning av den alltmer oroande situationen i Iran. Sacostyrelsen uppmanade myndigheterna i Iran att respektera grundläggande demokratiska principer såsom yttrandefrihet, föreningsfrihet och kvinnors fri- och rättigheter.

I december skrev Saco, LO och TCO ett [brev](#) till Belarus ambassadör Dmitry Mironchik och krävde att fängslade fackföreningsledare i Belarus skulle frigges med omedelbar verkan.

Saco Klimat

På Sacos kongress 2021 fattades beslut om att inrätta samverkansrådet Saco Klimat. Sacos styrelse beslutade under 2022 om rådets målsättningar och arbetsplan och det konkreta arbetet startades, med aktivt deltagande från förbunden.

En stark federation

Saco växer och går mot miljonen

Den 31 december 2022 uppgick Sacoförbundens totala medlemsmedlemsantal till 958 092. Det är en ökning med 1,4 procent jämfört med förra året, då Lärarförbundet gjorde sitt intåg i federationen med en kraftig medlemsökning som följde. Av federationens 958 092 medlemmar är 722 360 yrkesverksamma.

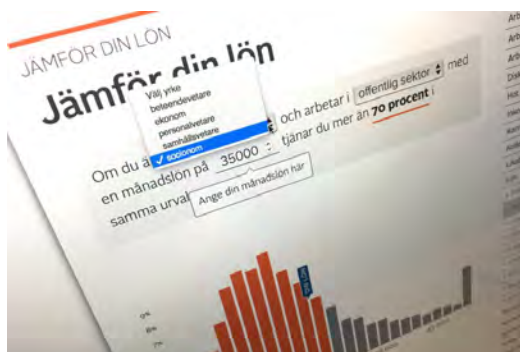
Saco studentmässa - Sveriges största mötesplats för val av eftergymnasial utbildning

I december var det äntligen dags att åter arrangera Saco studentmässa fysiskt och inte enbart digitalt som under de två senaste åren. Den 1–2 december genomfördes mässan på Kistamässan i Stockholm med 21 554 besökare och den 7 december på Malmömässan i Malmö med 6 092 deltagare. Gymnasieungdomarna tog del av möjliga utbildningsvägar och fick också möta många av Sacoförbunden på plats.

Under hela året har Sacos digitala mässplattform haft flera digitala event för avgångseleverna. Genom dessa event kan Saco nå även dem som inte har möjlighet att närvara på de fysiska mässorna. Dessutom kan de ungdomar som även kommer till Kista eller Malmö förbereda sig inför det fysiska mässbesöket och få ut ännu mer av det.

Saco Lönesök

Lanseringen av det nya Saco Lönesök inleddes under hösten 2022. Utvecklingen av Sacofederationens unika verktyg för lönestatistik har pågått under två år och vid årsskiftet hade elva förbund lanserat den nya versionen. Resterande sex förbund som använder Saco Lönesök kliver på i början av 2023.

Den tidigare versionen av Saco Lönesök finns kvar och är fullt fungerande i minst sex månader efter att lanseringen av den nya versionen slutförts. Det är avsett att vara en extra säkerhetsåtgärd och trygghet, både för alla som jobbar med statistiken och för förbundens medlemmar.

GDPR-säker statistik och stöd till förbunden

För att säkerställa att federationens statistik efterlever dataskyddsförordningen (GDPR) har pseudonymisering och gallring av äldre statistik genomförts under 2022. Framöver kommer detta arbete att ske löpande.

Förbunden och förhandlingsorganisationerna Saco-S och Akademikeralliansen fick stöd i dataskyddsarbetet – genom omvärldsbevakning, utbildningar och samarbete – fram till att dåvarande dataskyddsombud (DSO) slutade på Saco i maj. Under sommaren anlätades en extern DSO för Saco förhandlingsorganisationerna och inför hösten gjordes en upphandling av en långsiktig lösning med extern DSO.

Ett starkt stöd för verksamheten

Ekonomi

Kongressen 2021 uppdrog till Sacos styrelse att verka för en långsiktigt hållbar ekonomi. Som ett led i arbetet med detta har fastighetslånen och kapitalplaceringarna setts över under året. Likviditeten bedömdes så pass stabil, efter att den stora fastighetsrenoveringen hade avslutats, att det mindre lånet för renoveringen av fastigheten löstes i förtid under våren. Det större lånet omförhandlades med nya räntevillkor och amorteringar har börjat göras. Under hösten genomfördes därefter ett arbete avseende kapitalplaceringarna och Sacos styrelse fastställde nya placeringsriktlinjer i slutet av året.

Fastigheten

Garantibesiktning efter renoveringen genomfördes under hösten 2022 och de anmärkningar som noterades har åtgärdats. Fastigheten har därmed övergått i ordinarie förvaltningsverksamhet. Fastighetsförvaltare och konferensverksamhet är i drift och samtliga våningsplan är uthyrda.

Dokumenthantering och intern kommunikation

Under 2022 påbörjades planering av en kommande översyn av kansliets verktyg och rutiner för dokumenthantering. Denna översyn kommer 2023 att samordnas med arbetet med att säkerställa ett nytt och verksamhetsstödande intranät. Det tidigare intranätets tekniska plattform har tagits ur drift och fungerar inte längre.

Saco har under hösten rekryterat en dataskyddsansvarig (DSA) till kansliet som tillträder i början av 2023. Genom detta stärks det konkreta dataskyddsarbetet på kansliet och DSO:s roll avlastas.

Året i siffror

Saco i sociala medier

Under 2022 har Saco ökat i antal följare på alla sociala kanaler. Men vilka inlägg har egentligen gått bäst? Vi tittar!

”Rör inte våra fackliga skyddsombud”

Vad är viktigare än skyddsombud? Inte mycket. Det tycker i alla fall Sacos följare på Instagram. Under året har skyddsombudens roll ifrågasatts i politiken, men Saco och våra följare har varit tydliga med var de står. Rör inte våra fackliga skyddsombud!

”Högskoleutbildning lönar sig mindre i dag än i början av 2000-talet”

Under sommaren 2022 släppte Saco en ny rapport som visade att utbildningspremien minskat och är nu lägre än den var i början av 2000-talet. Något som skapade stort engagemang hos Sacos följare på Twitter.

”Ska staten ta huvudansvar för skolan och dess finansiering?”

På sociala medier under 2022 var Sacos valkampanj Faktiskt det som överlägset skapade mest engagemang i våra kanaler. Bäst gick inlägget om skolan och staten som hade över 5200 likes, 624 kommentarer och 229 delningar – på Facebook. Svindlande siffror för Saco. Kul!

Saco påverkar

12 pressmeddelanden År 2022 var präglad av oro i världen och Saco kommenterade bl.a. situationen i Ukraina och i Iran. Men även exempelvis sjukskrivningar och långtidsarbetslösheten lyftes i viktiga diskussioner.

13 debattartiklar om bl.a. stress, skyddsombud och utlänningslagen.

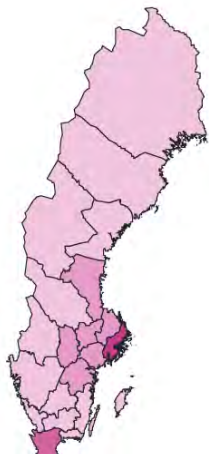
7 ministerträffar

Utöver 7 ministrar har Saco även träffat andra politiker i olika sammanhang. Tillsammans med Saco studentråd gjordes också en satsning på att träffa de politiska ungdomsförbunden under året.

23 remissvar Om exempelvis de regionala skyddsombuden och ett utökad skydd mot diskriminering.

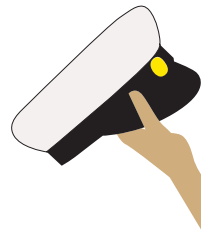
Saco studentmässa

27 646 besökare

deltog på Saco studentmässa i Stockholm och Malmö. Det motsvarar **40% av alla avgångselever på gymnasiet i Sverige som läser högskoleförberedande program.**

Bland de **140 utställarna** fanns nästan alla svenska universitet och högskolor, yrkeshögskolor, folkhögskolor, myndigheter, framtida arbetsgivare, internationella utbildningar samt 12 Sacoförbund som delade med sig av sin unika yrkeskunskap.

Saco Lönesök

Cirka **350 000 besök** gjordes i Saco Lönesök under året. Samtidigt har en ny version utvecklats och lansering av den påbörjats.

Sacos interna demokrati

8 styrelsemöten, 4 styrelsesammanträden per capsulam och **4 ordföranderåd** hölls under året.

Mellan mötena hölls förbundens totalt **300 styrelseledamöter** uppdaterade genom **6 utgåvor av Federationsnytt**.

Saco, Sveriges akademikers centralorganisation, är den samlande organisationen för Sveriges akademiker. Vi är en partipolitiskt obunden facklig centralorganisation. Under 2022 hade Saco 22 självständiga förbund som företrädde yrkes- och examensgrupper från hela arbetsmarknaden, inklusive egenföretagare. Något som förenar våra medlemsförbund är akademisk utbildning, kunskap, kompetens och yrkesstolthet. Sacoförbunden samlar omkring 960 000 akademiker och närmar sig miljonen. Som företrädare för Sveriges akademiker är det självklart för Saco att ständigt påverka kunskapsnivån i Sverige. Utbildning och forskning som ger kunskap är en investering för såväl samhället som individen och är en av de viktigaste faktorerna för tillväxt och utveckling av ett

Halvvägs in i kongressperioden med sans och balans

Under 2023 har de geopolitiska spänningarna, osäkerheten om ekonomin och polariseringen i debatten blivit ännu tydligare. Det skapar oro och osäkerhet som fortplantar sig in i de beslut som ska tas på både samhälls- och hushållsnivå. Därför behövs ännu mer eftertanke, sans och balans och en politik som är genomtänkt och förankrad i vetenskap och fakta.

Det har Saco tagit fasta på och argumenterat för genom kampanjen **"Faktiskt"** [↗](#) med uppmaningar till eftertanke genom att tala om "Slow Politics" och **"Operation sköldpadda"** [↗](#), men även genom temat "Ekonomiska beslut under osäkerhet" för Sacos fjärde arrangemang i serien **"MAKRO – Sveriges samhälls-ekonomiska forum"** [↗](#).

I slutet av året hade federationen kommit halvvägs in i kongressperioden. Fokus för Sacos verksamhet som stark samhällsaktör låg under 2023 fortsatt på de tre områden som kongressen fastställt, d v s att Saco ska verka för

- en trygg, växande och innovativ arbetsmarknad
- högre kvalitet på utbildning
- att utbildning ska löna sig.

Även kongressbeslutet att inrätta samverkansrådet Saco Klimat genererade olika aktiviteter under året.

Demokratifrågorna har stått i starkt fokus för Saco under 2023. Akademisk frihet är avgörande för demokratiska samhällen. Förslaget om anmälningsplikt har väckt stort engagemang i federationen.

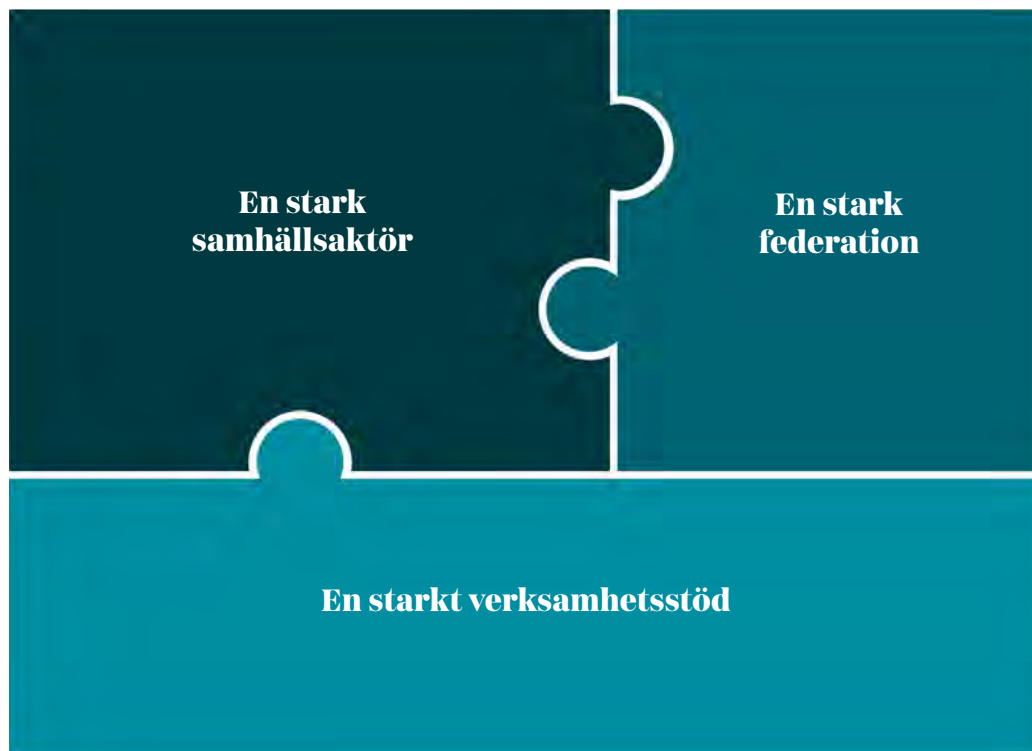
Ett urval – men inte allt

Om verksamhetsberättelsen

I den här verksamhetsberättelsen lyfts några exempel fram från Sacos arbete under 2023. Många andra insatser, som också bidragit till utveckling och framgång, tas inte upp i presentationen. Syftet med verksamhetsberättelsens korta format är att ge läsaren möjlighet att snabbt få en bild av ett urval områden som varit viktiga för Saco under det gångna året.

Strukturen i verksamhetsberättelsen följer indelningen i två huvudsakliga mål för Saco: att vara en stark samhällsaktör och en stark federation. Utöver exemplifieringen av arbetet mot dessa mål sammanfattas också stödet till verksamheten.

God läsning!

En stark samhällsaktör

för en trygg, växande och innovativ arbetsmarknad

Under året har Saco på olika sätt belyst frågor om behovet av fungerande trygghetssystem.

- I rapporten **"Stärkt allmän pension"** [↗](#) diskuteras hur utformningen av Sveriges allmänna pensionssystem leder till låga pensionsnivåer och att alltför många pensionärer har blivit beroende av utfyllnad från pensionssystemets grundskydd. I rapporten lämnas fem förslag på hur den inkomstrelaterade allmänna pensionen kan förbättras:
 1. stärk intjänandet till inkomstrelaterad allmän pension
 2. inför en "gas" så att överskott kan återbetalas
 3. överväg möjligheterna att höja värdet av redan intjänad pension
 4. utred möjligheterna att sänka förskottsrentan
 5. se över grundskydden.
- Debattartikeln **"Det allmänna pensionssystemet har gått sönder"** [↗](#) publicerades i samband med rapportsläppet. Saco medverkade även i "minPensionsPodden".
- I rapporten **"Inflation, indexering och offentliga trygghetsförsäkringar"** [↗](#) beskrivs att de offentliga trygghetsförsäkringarna är utformade så att den genomsnittliga ersättningsgraden sjunker när ekonomin utvecklas under normala omständigheter. Det innebär över tid att allt fler försäkrade får en allt mindre del av sin inkomst försäkrad av den offentliga försäkringen. Sacos förslag är att indexera arbetslöshetsförsäkringens inkomsttak, inkomstindexera sjukpenningförsäkringens inkomsttak och se över indexeringen av sjukersättningen.
- En debattartikel med titeln **"Stoppa urholkningen av a-kassa och sjukförsäkring"** [↗](#) publicerades i Dagens arena.
- Saco har under året varit aktiv i debatten om ohälsosamma arbetsmiljöer och skyddsombudens roll.
- I en rapport från Arbetsmiljöverket visas att cirka 3 000 personer varje år dör i förtid av sjukdomar eller skador orsakade av ohälsosamma arbetsmiljöer. I samband med "Världsarbetsmiljödagen" presenterade

[Ladda ner rapporten direkt](#)

[Ladda ner rapporten direkt](#)

Saco tillsammans med TCO och LO i en debattartikel **"Fem åtgärder för att uppnå nollvisionen för arbetsmiljörelaterade dödsfall"** [↗](#) samt uppmärksammade ILO:s två kärnkonventioner om arbetsmiljö.

- Regeringens uppdrag till Arbetsmiljöverket om att fler ska vilja engagera sig som skyddsombud är en fråga som engagerat Saco och de andra fackliga centralorganisationerna. I ett öppet brev till jämställdhets- och biträdande arbetsmarknadsminister Paulina Brandberg betonar ordförandena för Saco, TCO och LO **vikten av att skyddsombuden utses av fackförbund** [↗](#).
- I samband med skyddsombudens dag skrev ordförandena i Saco, TCO och LO och en gemensam debattartikel **"Regeringens initiativ riskerar arbetsmiljön"** [↗](#) för att uppmärksamma det enorma arbete som alla skydds- och arbetsmiljöombud gör för en bättre arbetsmiljö på Sveriges arbetsplatser.
- På temat innovativ arbetsmarknad är frågan om AI högst relevant. Undersökningen **"AI och akademiker – förhoppningar och utmaningar i en föränderlig tid"** [↗](#), som Novus gjort på uppdrag av Saco, visar att en stor del av akademikerna har en positiv inställning till en framtida användning av AI i arbetslivet. Ett möjligt orosmoment rörande AI på arbetsplatsen är om man gör sig beroende av AI så att det urholkar den egna kunskapen. Få akademiker känner dock oro för att AI kommer ta över deras arbetsuppgifter.
- Saco identifierar fyra områden som behöver utvecklas för att användning av AI i arbetslivet ska bli så bra, säker och effektiv som möjligt för akademiker:
 1. ändamålsenlig AI
 2. utbildning och kompetensutveckling
 3. rättssäker och ansvarsfull användning av AI
 4. medbestämmande.
- En debattartikel publicerades i Ny Teknik med titeln **"AI-revolutionen kräver utbildning och fackligt inflytande"** [↗](#).
- **"Akademiker berättar om sin syn på AI"** [↗](#) i ett antal filmer som visas på sacco.se och i sociala medier.

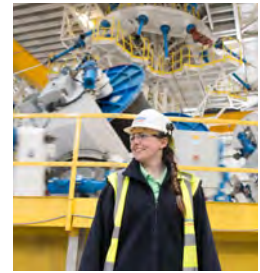
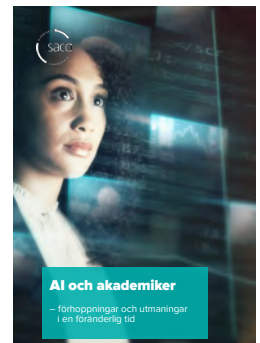
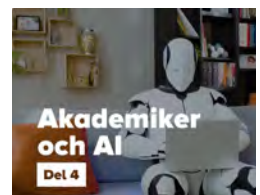

Foto: Unsplash.com

Saco, TCO och LO lägger fram ett åtgärdsförslag för att uppnå nollvisionen för arbetsmiljörelaterade dödsfall.

[Ladda ner rapporten direkt](#)

AI-revolutionen är här! Hur påverkar det akademikerna?

- Under året har Saco genomfört ett stort antal aktiviteter och gjort inspel vad gäller försvar av partsmodellen i olika frågor på både nationell nivå och EU-nivå. Det gäller bland annat olika förslag till EU-direktiv och den nationella implementeringen av direktiv.
- Under hösten lyfte Saco **"Fem anledningar för arbetsgivare att teckna kollektivavtal"** [↗](#) i sociala medier.
- Saco uppdaterade sin **"Europastrategi"** [↗](#) under året.
- I anslutning till Sveriges ordförandeskap i EU under våren medverkade Saco i olika arrangemang. Bland annat deltog Sacos ordförande i ett informellt möte med EU:s sysselsättnings- och socialministrar. I samband med mötet hade Saco en monter där information om fördelarna med kollektivavtal presenterades.
- Saco har tillsammans med LO och TCO arrangerat flera seminarier och tillsammans med Brysselkontoret och den svenska representationen i Bryssel genomfört ett högnivåseminarium om kompetensutveckling och grön omställning.

I samband med Europadagen i maj presenterades **"Sacos policy om ett starkare EU"** [↗](#) i en artikel i Arbetet. Ett starkt och enat EU är viktigt. Sverige måste öppna upp för fördjupat samarbete på det ekonomiska området.

- Genom ett öppet brev till regeringen, inför att det nya försörjningskravet för arbetskraftsinvandrare trädde i kraft den 1 november, kritiserade samtliga 21 Sacoförbund förslaget. Budskapet var att **"Sverige behöver kvalificerad arbetskraft"** [↗](#), liksom att regeringens lönetröskel hotar konkurrenskraften och välfärden.

I slutet av året släpptes även en PM om **"Sacos syn på arbetskraftsinvandring"** [↗](#).

[Ladda ner rapporten direkt](#)

[Ladda ner rapporten direkt](#)

Högre kvalitet på utbildning

- Omställningsstudiestödet har varit en viktig fråga att synas och påverka i för Saco. Men även andra frågor, som vilka högskoleyrken som har bäst framtidsutsikter samt Sveriges läge som kunskaps- och forskningsnation, har varit i fokus.

- I början av året släppte Saco en kortrapport som visade att **fyra av tio akademiker kände till det nya omställningsstudiestödet** [↗](#) och att tretton procent troligen skulle komma att söka det nya stödet. Samtidigt lyfte Saco en oro för att regeringen inte skulle använda det nya stödet som det är lovat, utan i stället rikta in det för snävt till utbildningar inom bristyrken.

Saco krävde i en debattartikel att **regeringen skulle ge CSN ytterligare 50 miljoner kronor** [↗](#) för handläggning av omställningsstudiestödet.

- I mars listades de högskoleyrken som har bäst jobbchanser i rapporten **”Framtidsutsikter”** [↗](#), en publikation som Saco släpper varje år. Bäst utsikter har utbildningar inom vård, skola och omsorg, men även de som leder till yrken som officer och ingenjör, konstaterades i rapporten.

Sacos ordförande fick också tillfälle att berätta om resultaten i **TV4 Nyhetsmorgon** [↗](#). Huvudbudskapet i intervjun var att en akademisk utbildning alltid är den bästa vaccinationen mot arbetslöshet.

- En annan aktuell utmaning är Sveriges sjunkande attraktivitet som forskarnation. Svårigheterna att få uppehållstillstånd innebär att **”Sverige får svårare att attrahera kvalificerade forskare”** [↗](#) från länder utanför EU. Till och med forskare som är svenska medborgare lämnar Sverige. Om detta skrev Sacos och SULF:s ordförande i Expressen.
- Saco kritiserade i en debattartikel beslutet att förkorta mandatperioden för de nyutnämnda ledamöterna i universitetsstyrelserna från tre år till 17 månader, genom att peka på att detta **hotar den akademiska friheten** [↗](#). Om tilliten brister och akademien alltmer politiseras kommer forskningen och den högre utbildningens kvalitet att försämrats.
- I slutet av oktober lämnade Saco sitt inspel till regeringens forskningspolitiska proposition 2024, **”En forskningspolitik för tillväxt och demokrati”** [↗](#). Forskning och utbildning är viktiga hörnstenar för kunskapsutveckling, god innovationskraft och tillväxt samt hållbar samhällsutveckling med stark demokrati. En långsiktig utbildnings- och forskningspolitik, där den akademiska friheten värnas, är avgörande för att Sverige ska kunna vara en stark kunskapsnation med god internationell konkurrenskraft.

[↕](#) Ladda ner rapporten direkt

[↕](#) Ladda ner rapporten direkt

- Kvalitet i hela utbildningskedjan är viktigt. Saco har fortsatt att lyfta att staten måste ta huvudansvaret för skolan för att kvaliteten och likvärdigheten ska stärkas. Det lyfts bland annat i Sacos skolpolitiska ställningstaganden som Sacos styrelse tog under året.
- Saco skrev även en debattartikel i Altinget om **sökmotorer som riskerar att vilseleda elever i skolvalet** och lade fram Sacos egna förslag om att stärka studievägledningen.

Utbildning ska löna sig

- I början av året presenterade Saco rapporten **”Utbildningspremier för kvinnor och män – utveckling under 2000-talet”**. I samband med detta publicerade TT en artikel om rapporten där Sacos chefsekonom intervjuas. Rapporten visar i korthet att män tjänar allt mindre på högskoleutbildning samt att skillnaden i högskoleutbildningens lönsamhet har minskat mellan kvinnor och män. Men utjämningen beror främst på att lönsamheten minskat för män och inte på att den har ökat väsentligt för kvinnor. Huvudbudskapet var att det är oroande och att utbildning måste löna sig mer för både kvinnor och män.
- Saco medverkade även i **Plånboken** i P1 om livslöner för olika utbildningar.

Ladda ner rapporten direkt

Den samhällsekonomiska utvecklingen

- Saco lanserade under hösten 2022 en ny skriftserie: ”**Samhällsekonomisk utblick**” [↗](#). Det är en serie där Saco analyserar viktiga och aktuella skeenden i samhällsekonomin. Det första numret hade temat inflation. Under 2023 kom ytterligare fem utgåvor med olika teman: styrräntan, statsskulden, överskottsmålet, beslut under osäkerhet samt produktivitet.
- Saco kommenterade vårbudgeten och höstbudgeten. Båda kommentarerna tog fasta på att aviserade satsningar på utbildning, välfärd och grön omställning är alltför kortsiktiga.
- Sacos chefsekonom inledde under året en regelbunden medverkan i Podden ”**Fackliga Skuggdirektionen**” [↗](#).
- I en debattartikel lyfte Saco frågan om att **inte låta inflationen urholka välfärden** [↗](#). Inflationen äter upp kommuners och regioners redan pressade budgetar. Neddragningar försämrar välfärdens kvalitet och arbetsmiljön för medarbetarna.
- Saco följer noga hur arbetslösheten utvecklas bland högskoleutbildade. I november visade Saco med ny statistik att arbetslösheten nu ökade i flera akademikergrupper, liksom antalet varsel. **Värst drabbade var unga samt utrikesfödda akademiker** [↗](#).
- I samarbete med det oberoende forskningsinstitutet EU Tax Observatory stod Saco värd för ett heldagsseminarium i mars om den globala minimiskatten för multinationella företag. Medverkande var bland andra Mikael Damberg (S), före detta finansminister, och Edward Riedl (M), ordförande i riksdagens finansutskott. I samband med seminariet publicerade Europaportalen en artikel med rubriken ”**Golv för bolagskatt krävs för gemensamma samhällsutmaningar**” [↗](#).
- I slutet av augusti anordnade Saco för fjärde gången ”**MAKRO – Sveriges samhällsekonomiska forum**” [↗](#), där Sveriges ekonomiska utmaningar diskuteras av ledande företrädare för näringsliv, arbetsmarknadens parter och akademien. Temat var ekonomiska beslut under osäkerhet. Medverkade gjorde bland andra vice riksbankschef Aino Bunge som talade om läget i den svenska ekonomin, om de största utmaningarna och vad dessa betyder för penningpolitiken.

Ladda ner
”Inflation”

Ladda ner
”Styrräntan”

Ladda ner
”Statsskulden”

Ladda ner
”Överskottsmålet”

Ladda ner
”Beslut under osäkerhet”

Ladda ner
”Produktivitet”

Saco Klimat

- På Sacos kongress 2021 beslutades att inrätta samverkansrådet Saco Klimat. Rådet ska samla all den kunskap som finns inom federationen för att med den som grund skapa underlag för både politiskt påverkansarbete och spridning av klimatkunskap.
- I rapporten **"Klimatpolitik: underkänt!"** [↗](#) har Saco frågat akademiker om deras intresse och engagemang för klimatfrågor och den gröna omställningen. Resultaten visar att det finns ett stort engagemang bland akademiker. De är inte nöjda med politikernas bidrag och har höga förväntningar på att såväl politiker som arbetsgivare ska bidra mer kraftfullt till den gröna omställningen.
- Under året fastställde Sacos styrelse **"Sacos klimatpolitiska ståndpunkter"** [↗](#). Att stödja forskning och utveckling för grön omställning, att säkra en långsiktig finansiering av omställningsstudiestödet för att främja en grön omställning och att ställa krav på att politiken ska använda arbetsmarknadens parter för samverkan och löpande dialog i frågor som rör klimatomställningen är några av punkterna i programmet.
- Under året har ett antal filmer tagits fram med intervjuer som visar hur akademisk kompetens och akademiska professioner på olika sätt bidrar till att hantera klimatkrisen och driva på den gröna omställningen.

[Ladda ner rapporten direkt](#)

[Ladda ner rapporten direkt](#)

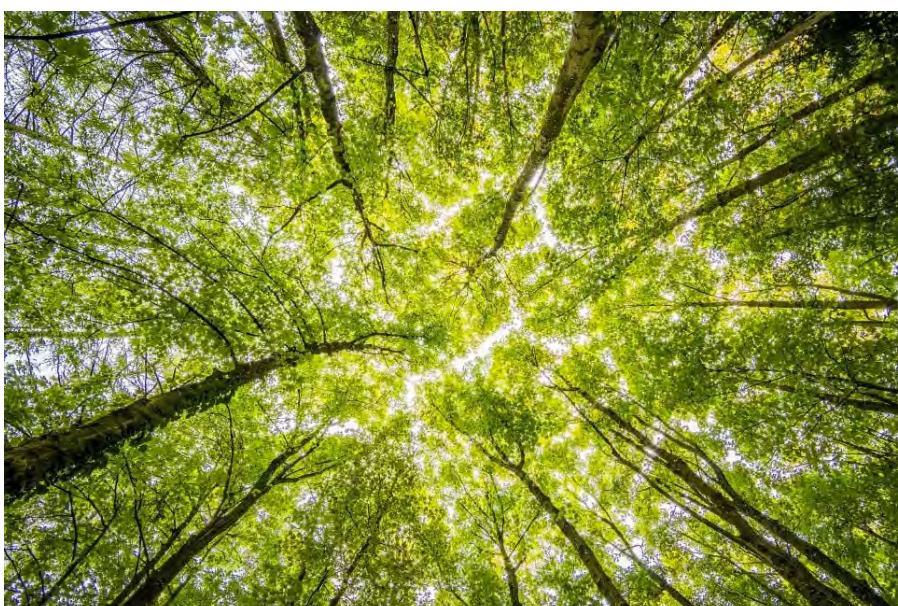

Foto: Pixabay.com

Saco och demokratin

- I slutet av året antog Sacos styrelse en valplattform **”Stärk Europas demokrati och konkurrenskraft!”** [↗](#) med tre prioriteringar inför EU-valet 2024:

- stärk demokrati, fred och säkerhet
- stärk EU:s konkurrenskraft genom grön omställning
- gå och rösta.

- Förslaget om anmälningsplikt**

I det så kallade Tidöavtalet, som låg till grund för regeringsbildningen 2022, fanns förslag om att lärare, socialsekreterare, läkare och andra yrkesgrupper i offentlig sektor ska bli tvungna att anmäla papperslösa. Förslaget har väckt stark kritik i hela federationen.

I mars publicerade Svenska Dagbladet en debattartikel som ordföränderna i samtliga Sacoförbund undertecknade. **”Det går stick i stäv med professionernas yrkesetik – förslaget hör inte hemma i svensk demokrati”** [↗](#), stod det bland annat i artikeln. Utspellet väckte stor uppmärksamhet och plockades bland annat upp av TT. Under våren har Saco och förbunden kontinuerligt lyft frågan genom bland annat pressutspel, politikerbesök och en inläggserie i sociala medier.

Politiskt var frågan vid årsskiftet inte avgjord. Utredning pågår och läggs fram efter sommaren 2024. Det är dock tydligt att federationen gemensamt bidragit till att sätta frågan på debattagendan och till att lyfta en tydlig opinion mot förslaget.

- Faktiskt och Slow Politics**

Under våren 2023 drog uppföljaren av kampanjen **”Faktiskt”** [↗](#) i gång, en andra kampanj från Saco för ett mindre polariserat och mer faktabaserat politiskt samtal. Arbetet för ett mer konstruktivt politiskt klimat ledde denna gång till att Saco lanserade begreppet **”Slow Politics”** [↗](#).

Slow Politics handlar om att uppskatta de mer genomtänkta och välgrundade delarna av politiken, att bryta den snabba spiralen av snärtiga rubriker och att låta politiken mogna. Genom att arbeta långsamt och sakligt undviks snabba, kortsiktiga lösningar som ibland kan få oanade och långtgående konsekvenser. Saco menar att detta är nyckeln till ett mer inkluderande, jämställt och hållbart samhälle.

Ladda ner valplattformen direkt

Exempel från "Faktiskt"-kampanjen

I praktiken innebar kampanjen att begreppet Slow Politics lanserades i en [debattartikel i Aftonbladet](#), vid ett framgångsrikt och välbesökt Almedalsseminarium, i sociala medier och genom särskilda profilprodukter. Kampanjen nådde även ledarsidorna. **”Vad sägs om en politiker som är kunnig, tråkig och snäll?”**, frågade sig DN:s ledare i juli och uppmanade politiken att följa Sacos uppmaning om Slow Politics.

En tredje kampanj med samma andemening fokuserar på EU och kommer att lanseras inför valet till Europaparlamentet 2024.

Foto: Nimmi Andersson/Regeringskansliet

Tråkiga politiker?

- **Civilsamhällesorganisationer som diktaturens fiende**

Det första en auktoritär ledare gör är ofta att slå ner på pressfriheten och inte minst på civilsamhällesorganisationer. Varför uppfattas just civilsamhällesorganisationer som så utmanande för auktoritära ledare? I juni anordnade Saco ett seminarium som handlade om just detta där Uppsalaprofessorn Sofia Näsström föreläste.

- **Slava Ukraini!**

Det är inte bara Ukrainas strid utan alla fria staters strid! En av världens allra viktigaste demokratifrågor just nu är Rysslands illegala krig mot Ukraina.

Sacos ordförande har vid flera tillfällen under 2023 talat på manifestationer utanför den ryska ambassaden i Stockholm och i Almedalen. Där har han tydligt uttalat sitt och Sacos stöd för Ukraina och federationens gemensamma avsky mot det orättfärdiga angrepp på all världens demokratier som den ryske presidenten och hans regim står bakom.

- **Kvinnors rättigheter är mänskliga rättigheter**

På den internationella kvinnodagen den 8 mars lyfte Saco att rätten till utbildning och arbete är en förutsättning för kvinnors möjlighet till egenmakt och ekonomisk frihet. Dessutom orsakar det stora samhällsekonomiska konsekvenser när kvinnor stängs ute från utbildning och arbete. I inlägg i sociala medier krävde Saco ett slut på det kvinnofientliga och diktatoriska styret i Afghanistan och Iran.

- **Biståndspolitiken**

Under året har Saco tillsammans med LO och TCO uttryckt **oro för inriktningen av regeringens biståndspolitik**, bland annat genom ett gemensamt brev i januari till biståndsminister Johan Forsell. Budskapet var oro över inriktningen av den svenska biståndspolitiken och

att regeringen och biståndsministern behöver inkludera civilsamhället och de fackliga organisationerna i en dialog om hur det svenska biståndet ska utvecklas.

- **Totalförsvarsfrågor**

Saco har under året på olika sätt varit aktiv vad gäller frågan om totalförsvar. Sacos ordförande och samhällspolitiska chef har deltagit i möten med regeringens tvärsektoriella näringslivsråd, vars syfte är att bidra till att förbättra samverkan mellan privat och offentlig sektor i frågor som rör totalförsvaret och krisberedskapen i Sverige. Saco har även medverkat i en referensgrupp till utredningen om beredskapen i arbetslivet.

Foto: Ninni Andersson/Regeringskansliet

En stark federation

- **Saco växer**

Antalet yrkesverksamma medlemmar i Saco ökade 2023 . Det är en obruten trend sedan sexton år tillbaka. Ett styrkebesked, sa Sacos ordförande i ett pressmeddelande.

- **Kongress i Europafacket**

Europafacket, ETUC, hade kongress i Berlin i maj. Nästan 500 delegater från hela Europa träffades för att diskutera inriktningen för verksamheten de kommande fyra åren. Sacodelegationen med representanter för Sacos styrelse, Saco studentråd och Sacos kansli gjorde inlägg om behovet av en stark facklig rörelse och ett starkt EU, kvinnors och funktionshindrades tillträde till arbetsmarknaden, behovet av jobb med goda villkor även för unga, grön omställning samt ekonomi.

Foto: Pixabay.com

- **Sveriges största mötesplats för val av eftergymnasial utbildning**

Saco Studentmässor ägde rum i Stockholm och Malmö i november och december. Mer än 25 000 besökare kom för att hitta sin drömutbildning. Årligen kommer mellan en fjärdedel och en tredjedel av alla avgångselever i gymnasiet i Sverige till mässorna. De är därmed Sveriges största mötesplats för blivande studenter och universitet/högskolor.

Saco har under året lanserat ”@hejaplugget” på Instagram – ett nytt konto med en yngre målgrupp än vad Saco vanligtvis riktar sig till i sociala medier.

- **Sacos webbplats i ny version**

Arbetet med att uppgradera Sacos externa webbplats saco.se har pågått under 2023. Uppgraderingen innebär att webbplatsens redaktionella plattform uppdaterats till en mer modern version som är anpassad efter aktuella lagkrav med bland annat ett säkrare behörighetssystem för redaktörer. Informationsstruktur, grafisk form och innehåll har setts över för att bättre bidra till verksamhetens mål och möta målgruppernas behov. Det mer moderna saco.se med förbättrad funktionalitet och struktur som underlättar för både redaktörer och besökare lanserades sedan i januari 2024.

● Saco Lönesök

Det nya Saco Lönesök har varit i full drift under 2023. Efter tekniska problem i början av året är systemet nu stabilt och de förbund som har valt att ansluta sig har gjort det, med undantag för Sveriges Tandläkarförbund (Tjänstetandläkarna) som ansluter sig senare. Besöksstatistiken visar ett ökat antal besökare med en särskild uppgång inför lönesamtalen i april, då Saco Lönesök hade 45 974 besök på en månad.

● Federationsutbildningar

Under hösten 2023 startade den uppskattade introduktionsutbildningen för nyanställda i federationen på nytt – i ett nytt, mer flexibelt format. Utbildningen, som nu går under namnet Federationsutbildning, kombinerar digitala mötesformer, frågestund med Sacos ordförande och kanslichef, självständig e-learning, forum för interaktion mellan deltagarna och Sacokansliet, samt fysiska möten i relevanta nätverk. Lösningen möjliggör att en nyanställd kan ta del av informationen under hela året och när det passar bäst i det egna schemat.

Federationsutbildning erbjuds nu även för förbundens styrelser – enligt beslut av Sacos kongress 2021. Utbildningen för styrelseledamöter kombinerar federationskunskap i en anpassad e-learningplattform med besök av Sacos ordförande och kanslichef vid styrelsemöten i förbunden. Detta skapar möjligheter för kunskapsdelning, diskussion och större delaktighet i federationen.

Foto: Sam Balye/Unsplash

Ett starkt verksamhetsstöd

● IT

Under våren genomfördes en upphandling av kansliets IT-drift, och under hösten genomfördes transformation och slutlig migrering till IT-företaget Nordlo. Det har varit ett stort projekt för ett litet kansli, där många har varit involverade. Inte minst har ett omfattande arbete gjorts för att föra över statistiksystemen Lönesök och Mystik samt det medlemsregister som Saco tillhandahåller för federationen.

● Ekonomi

Arbetet med kongressuppdraget om en långsiktig plan för hållbar ekonomi pågår. Som ett led i detta upphandlades en ny kapitalförvaltare under våren 2023 och kapitalet placerades i enlighet med de nya placeringsriktlinjer som fastställdes av Sacos styrelse i slutet av 2022. Lånet för fastigheten (i årsredovisningen redovisat som en finansiell post och inte som fastighetskostnad) har lagts om efter upphandling. Den första hyresgästen, som efter renoveringen flyttade in samtidigt som Saco, har förlängt sitt kontrakt med ytterligare tre år, till och med januari 2027.

Resultatet för 2023 är som framgår av årsredovisningen positivt, trots att det belastas med kostnader för utveckling av sacco.se och upphandling av ny IT-leverantör. De skattepliktiga verksamheterna, d v s Saco Studentmässor, fastigheten på Lilla Nygatan 14 och kapitalförvaltningen, går med vinst.

Foto: Toa Heftiba/Unsplash

Året i siffror

Saco i sociala medier

Under 2023 har Saco satsat mer på LinkedIn och fått 1 336 nya följare. På Instagram har Saco ökat aktiviteten med både organiska och annonserade inlägg med 15,7% vilket har resulterat i att vi nått ut till många fler (+ 220% räckvidd!). Trots att Saco inte har satsat på Facebook i år (LinkedIn har tagit över), så har räckvidden ökat på FB med 16,6%.

+ 1336

nya följare

+ 220%

räckvidd

+ 16,6%

räckvidd

Vilka inlägg har fungerat bäst?

Annonserat inlägg:

Mest framgångsrika annonserade inlägg, över alla kanaler, var Sacos "Slow politics" kampanj.

Organiska inlägg :

Teslakonflikten om kollektivavtal har även gett stort genomslag i Sacos sociala kanaler, främst LinkedIn.

En av Sacos mest framgångsrika organiska (ej betalda) kampanjer under 2023, var anmälningssplikten.

Saco påverkar

Under 2023 har Saco även skrivit en mängd pressmeddelanden, debattartiklar och remissvar samt träffat politiker i olika sammanhang.

15

pressmeddelanden

23

debattartiklar

8

ministerträffar

Saco Studentmässan

27 201
besökare 2023

Saco Studentmässan är Sveriges största mötesplats för val av framtid efter gymnasiet med både digitala event och event på plats. Mässan i Stockholm besöktes av 21 138 personer. I Malmö var det 6063 besökare. Det motsvarar **40% av alla avgångselever** på gymnasiet som läser högskoleförberedande program.

Bland de **140 utställarna** fanns nästan alla svenska universitet och högskolor, yrkeshögskolor, folkhögskolor, myndigheter, framtida arbetsgivare, internationella utbildningar samt 12 Sacoförbund som delade med sig av sin unika yrkeskunskap.

Saco Lönesök

300 000

besök gjordes i Saco Lönesök under året.

Sacos interna demokrati

Under året har Sacos styrelse haft 8 styrelsemöten och 1 styrelsesammanträde per capsulam.

Mellan mötena hölls förbundens totalt 300 styrelseledamöter uppdaterade genom 6 utgåvor av Federationsnytt.

Saco, Sveriges akademikers centralorganisation, är den samlande organisationen för Sveriges akademiker. Vi är en partipolitiskt obunden facklig centralorganisation. Under 2023 hade Saco 21 självständiga förbund som företrädde yrkes- och examensgrupper från hela arbetsmarknaden, inklusive egenföretagare. Något som förenar våra medlemsförbund är akademisk utbildning, kunskap, kompetens och yrkesstolthet.

Sacoförbunden samlar omkring 960 000 akademiker och närmar sig miljonen. Som företrädare för Sveriges akademiker är det självklart för Saco att ständigt påverka kunskapsnivån i Sverige. Utbildning och forskning som ger kunskap är en investering för såväl samhället som individen och är en av de viktigaste faktorerna för tillväxt och utveckling av ett samhälle.

Sacos verksamhets- berättelse 2024

Andra halvan av kongressperioden med ännu mer sans och balans

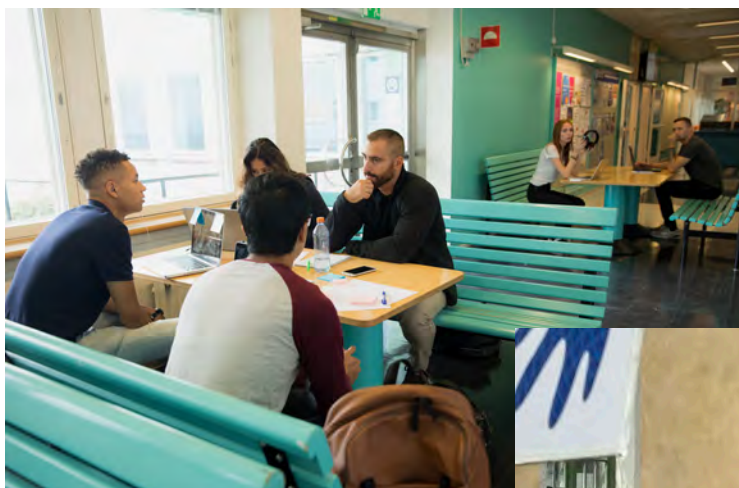
Under 2024 har de geopolitiska spänningarna, osäkerheten om ekonomin och polariseringen i debatten blivit ännu tydligare. Det skapar oro och osäkerhet som fortplantar sig in i de beslut som ska tas på både samhälls- och hushållsnivå. Därför behövs ännu mer eftertanke, sans och balans och en politik som är genomtänkt och förankrad i vetenskap och fakta.

När 2024 inleddes hade halva kongressperioden passerat. Fokus för Sacos verksamhet som stark samhällsaktör låg under året fortsatt på de tre områden som kongressen fastställt, dvs. att Saco ska verka för

- en trygg, växande och innovativ arbetsmarknad
- högre kvalitet på utbildning
- att utbildning ska löna sig.

Demokratifrågorna stod i starkt fokus för Saco under 2024. Akademisk frihet är avgörande för demokratiska samhällen. Förslaget om anmälningssplikt väckte fortsatt stort engagemang i federationen. Slow Politics var ett genomgående tema i Sacos påverkansarbete inför EU-valet.

Även kongressbeslutet att inrätta samverkansrådet Saco Klimat genererade olika aktiviteter under året.

Ett urval – men inte allt

Om verksamhetsberättelsen

I den här verksamhetsberättelsen lyfts några exempel från Sacos arbete under 2024. Många andra insatser, som också bidragit till utveckling och framgång, tas inte upp i presentationen. Syftet med verksamhetsberättelsens format är att ge läsaren möjlighet att snabbt få en bild av ett urval områden som varit viktiga för Saco under det gångna året.

Strukturen i verksamhetsberättelsen följer indelningen i två huvudsakliga mål för Saco: att vara en stark samhällsaktör och en stark federation. Utöver exemplifieringen av arbetet mot dessa mål görs också nedslag i stödet till verksamheten.

God läsning!

En stark samhällsaktör

En trygg, växande och innovativ arbetsmarknad

Under året har Saco på olika sätt belyst frågor om behovet av fungerande trygghetssystem.

Saco har deltagit i ett antal statliga utredningar som rör socialförsäkringsområdet och svarat på remisser inom området. Till detta kommer att Saco har varit aktiv i debatten om sjukförsäkringen, i synnerhet kring utredningen om en utvärdering av förändringar i sjukförsäkringens regelverk. Detta har bland annat skett genom debattartiklarna [Dra inte tillbaka viktiga reformer i sjukförsäkringen](#) och [Risk för slöseri med samhällsresurser](#) samt genom deltagande i riksdagsseminarium.

Saco gjorde även ett antal inspel om pensioner. Ett gällde förslag om nya flexibla regler för utbetalning av tjänstepension: [Alla pensionärer förtjänar flexibla regler för utbetalning av pension](#). Budskapet var att om Finansdepartementet får som det vill riskerar många av dagens pensionärer att missgynnas när nya flexibla regler för utbetalning av tjänstepension införs. Ett annat gällde [bostadstillägg](#) och publicerades i Expressen. Uppemot en fjärdedel av dem som ska ha rätt till bostadstillägg får det inte. Detta går ut över de allra fattigaste av våra äldsta. På tjänstepensionens dag skrev Saco: [Därför mår det allmänna pensionssystemet dåligt](#). Riksdagens partier behöver jobba tillsammans för att laga det svenska pensionssystemet.

Saco deltog även i [referensgruppen](#) för SNS forskningsprojekt om ekonomisk trygghet.

I en replik till en debattartikel om de sjunkande födelsetalen i Sverige framförde Saco att det är hög tid att införa en tredelad föräldraförsäkring, för ett mer jämställt föräldraskap: [Ett mer jämställt föräldraskap behövs](#).

Saco lyfte flera olika aspekter av akademikers arbetsmiljö under året.

I rapporten [Vad gör akademiker stressade?](#) påtalade Saco att hög arbetsbelastning, vilket skapar mycket stress, är ett ständigt återkommande arbetsmiljöproblem för akademiker. Men att ha för mycket att göra och att jobba många timmar är bara en del av problembilden. Fyra av tio akademiker upplever att andra arbetsuppgifter tar för mycket tid från det som de huvudsakligen är anställda för att göra inom sina yrken. I samband med rapportsläppet publicerades en debattartikel, Saco: Nästan hälften av Sveriges akademiker tycker att jobbet är psykiskt påfrestande.

På Världsarbetsmiljödagen uppmärksammade Saco vikten av ett förebyggande arbetsmiljöarbete för att förhindra att arbetstagare skadas eller blir sjuka av sina arbeten. Saco ställer krav på regering och riksdag att stärka och vidga skyddet vid arbetsskada för arbetstagarna.

Den mycket populära skriften [Vara skyddsombud](#) släpptes i en uppdaterad version. Den ger en övergripande beskrivning av arbetsmiljölagstiftningen med fokus på det systematiska arbetsmiljöarbetet. Skriften är avsedd att vara till stöd och vägledning för arbetsmiljöarbetet lokalt. Den är framtagen av Saco i nära samarbete med arbetsmiljöansvariga i Sacos 21 medlemsförbund.

I samband med Skyddsombudens dag uppmärksammade Saco den omfattande förändringen av Arbetsmiljöverkets regelstruktur genom att sammanställa värdefull information och länkar på saco.se för skyddsombud: [Dags att lära dig hitta i den nya regelstrukturen!](#)

Under Prideveckan lyfte Saco att HBTQI-frågor är fackliga frågor och att alla ska kunna vara sig själva på jobbet. Detta skedde genom inlägg i sociala medier och inför Prideveckan publicerade Di Weekend [en artikel om och med Göran Arrius](#).

Saco var aktiv i frågan kring tjänstemannaansvaret, bland annat genom en [debattartikel](#): Släpp tankarna kring tjänstemannaansvaret, regeringen. Regeringens utredning om det straffrättsliga ansvaret för tjänstemän riskerar att få motsatt effekt än den önskade.

Olika frågor om arbetsmarknaden för akademiker aktualiserades under året. Exempelvis släppte Saco inför Almedalen [rapporten](#) "Alla vill så väl, men..." – Systemhinder för invandrade akademikers väg till ett matchande jobb. Ett tydligt problem på svensk arbetsmarknad är den stora bristen på kvalificerad kompetens. Samtidigt har en tredjedel av Sveriges invandrade akademiker ett arbete som inte alls matchar deras utbildning. I rapporten studeras vilka hinder och bromsklossar som finns i det svenska systemet för att tillvarata invandrade akademikers kompetens.

Saco arrangerade även ett rundabordssamtal i Almedalen på temat "Hur ska vi ta tillvara resursen som invandrade akademiker utgör". Medverkande gäster var representanter för Almega, Sveriges Kommuner och Regioner, Moderaterna, Socialdemokraterna, Centerpartiet, Kompis Sverige, Sveriges Ingenjörer, Arbetsförmedlingen och Migrationsverket.

I [rapporten](#) Vilka är de långtidsarbetslösa akademikerna? redovisade Saco hur långtidsarbetslösheten för akademiker fördelat sig mellan olika grupper och hur långtidsarbetslösheten utvecklats i närtid. Det är äldre akademiker som är långtidsarbetslösa i väsentligt högre utsträckning än yngre. Saco föreslår åtgärder för att minska långtidsarbetslösheten:

1. **Öka satsningarna på utbildning**
2. **Nyttja subventionerade anställningar i högre omfattning**
3. **Ge mer resurser till personligt stöd och uppföljning.**

Under året genomförde Saco ett stort antal aktiviteter och inspel vad gäller försvar av partsmodellen i olika frågor på både nationell nivå och EU-nivå.

Saco var fortsatt aktiv i frågan kring utredningen om nya regler för arbetskraftsinvandring genom debattartiklar och intervjuer, bland annat här: [Regeringens minimilön slår mot Sverige-bilden](#). Förslaget drar undan mattan för kompetens som Sverige behöver. Om lagförslaget sa Saco: [Det är inte förankrat i verkligheten](#).

Saco kritiserade även i ett radioinslag det nya systemet för arbetstillstånd för högkvalificerade: [Avskräcker utländska akademiker](#). Synen på Sverige som ett land som vill ta emot kvalificerad arbetskraft får sig ett kraftigt nagg i kanten.

Ett starkt EU var fortsatt i fokus under året.

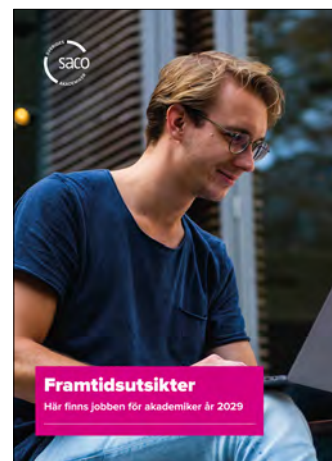
Inför EU-parlamentets utfrågning av kommissionärs-kandidaterna lyfte Saco i sociala medier ett antal prioriterade frågor som riktades till fyra av kandidaterna:

1. Hur ska du stärka de anställdas rättigheter i EU utan att riskera de nationella arbetsmarknadsmodellerna, Roxana Minzatu?
2. Hur stärker du EU:s konkurrenskraft gentemot USA och Kina, Ekaterina Zaharieva?
3. Hur ska EU stå upp för demokratin när den utmanas inom unionen, Michael McGrath?
4. Hur stärker du EU:s omställning till cirkulär ekonomi, Jessica Roswall?

Högre kvalitet på utbildning

Saco släppte den årliga rapporten Framtidsutsikter med femårsprognoser för olika yrken. Den fick stort mediegenomslag i [TV4](#) och SVT. Även TT plockade upp nyheten och den publicerades i bland annat [DN](#). En gemensam debattartikel på samma tema från Saco och Saco studentråd publicerades i en rad lokala och regionala tidningar.

Saco har även fortsatt att påverka i frågan om omställningsstudiestödet. Bland annat har Saco gjort en unik sammanställning av fakta om hur akademiker tagit del av stödet. Resultaten visar tydligt att akademiker behöver kompetensutveckling och ser anledningar att stärka sin ställning på arbetsmarknaden. Undersökningen tydliggjorde att drygt var tredje person som sökt omställningsstudiestödet de tre första omgångarna är akademiker. Sju av tio akademiker söker omställningsstudiestöd för utbildning som finns inom högskolan.

Saco krävde att regeringen tar ansvar för sin del av överenskommelsen och ger CSN förutsättningar att snabbare och bättre hantera ansökningarna till omställningsstudiestödet. I en [debattartikel](#) var Saco tydliga med att det inte finns utrymme för kortsiktig snålhet när de långsiktiga behoven är så stora. Sverige kommer att förlora i den globala konkurrensen om inte kompetensförsörjningen ges högsta prioritet.

Goda studievillkor behövs för framtidens arbetsliv. För ett kunskapssamhälle i framkant krävs resurser och långsiktighet. En gemensam debattartikel på detta tema från Saco och Saco studentråd publicerades med lokala och regionala vinklar i ett trettiotal [lokaltidningar](#).

Saco ordnade ett rundabordssamtal i Almedalen som handlade om värdet av utbildning, vad utbildning tillför till individen och samhället samt vem som ska bestämma över utbildningsutbudet. Medverkande gäster var representanter för Svenskt Näringsliv, Saco studentråd, Sveriges förenade studentkårer, SULF, Luleå tekniska universitet, Timbro förlag samt Folkbildningsutredningen.

Utbildning ska löna sig

Löneskillnader och utbildningens lönsamhet har varit på agendan under året i olika sammanhang.

I anslutning till den internationella kvinnodagen den 8 mars medverkade Saco i en paneldebatt i Kulturhuset på temat [”Hur vi vänder trenden och uppnår jämställda löner?”](#) Ordförandena för de övriga centralorganisationerna deltog liksom jämställdhetsminister Paulina Brandberg med flera.

En allt större andel av arbetskraften är forskarutbildad men utbildningen lönar sig allt sämre. Det visade en [rapport](#) från Saco om forskarutbildade och deras lönepremier. I samband med att rapporten släpptes publicerades en [debattartikel i Altinget](#).

I den senaste livslönerapporten - [Lönar sig en högskoleutbildning?](#) - har Saco beräknat livslöner för 35 högskoleutbildningar. De jämförs med motsvarande beräkningar för personer som börjat arbeta direkt efter avslutade gymnasiestudier. Avkastningen för en genomsnittlig akademisk utbildning uppgår till nio procent, men det finns en stor variation mellan olika utbildningsgrupper. Nästan var tredje undersökt utbildning är olönsam. Rapporten fick stor uppmärksamhet genom intervjuer i [SVT](#), [TV4](#), [TT](#), [DN](#) , och i [Handelsbankens ekonomikanal EFN](#).

Den samhällsekonomiska utvecklingen

Samhällsekonomiska frågor låg högt på Sacoagendan under året.

Saco lanserade under hösten 2022 en ny skriftserie kallad [Samhälls-ekonomisk utblick](#). Det är en serie där Saco analyserar viktiga och aktuella skeenden i samhälls ekonomin. Under året presenterades utgåvor om lågkonjunktur, aspekter på AI och om ekonomiska beslut i en klimatkris.

Saco kommenterade vårbudgeten med rubriken [Hög tid för en skatte-reform](#). Vårbudgeten försöker tillfredsställa många intressen, men saknar tydlig riktning. Den ekonomiska politiken borde präglas av strukturreformer som hanterar klimatutmaningarna och stärker ekonomin på lång sikt. Ett nytt skattesystem måste trygga välfärdens finansiering, främja entreprenörskap och innovationer och ge drivkrafter för arbete och utbildning.

Inför höstbudgeten gjorde Saco utspel i sociala medier riktade direkt till finansminister Elisabeth Svantesson, arbetsmarknads- och integrationsminister Mats Persson och utbildningsminister Johan Pehrson, där Saco lyfte krav på [respektive område](#).

I samband med regeringsförklaringen publicerade Saco en debattartikel om [behovet av en ny skattereform](#).

Saco kommenterade Riksbankens räntebesked ett flertal gånger under året: [Sänkningen var både förväntad och efterlängtd](#) och [Sänk räntan fortare!](#). Under året medverkade även Saco regelbundet i podden ["Fackliga Skuggdirektionen"](#) inför Riksbankens räntebeslut.

Saco kommenterade i TT även ett förslag om att nya poliser ska kunna få sina studielån återbetalda eller avskrivna. Texten plockades upp av ett flertal medier och resulterade i en debatt i Sveriges Radios P1 Morgon på temat [Betald studielån – rätt eller fel sätt att locka till bristyrken?](#)

Saco Klimat

Vid Sacos kongress 2021 beslutades att inrätta samverkansrådet Saco Klimat. Rådet ska samla all den kunskap som finns inom federationen för att med den som grund skapa underlag för både politiskt påverkansarbete och spridning av klimatkunskap.

Under året har arbetet fortsatt med att ta fram filmer med intervjuer, se ["Saco Klimat – i samtal med akademiker"](#), som visar hur akademisk kompetens och akademiska professioner på olika sätt bidrar till att hantera eller lösa klimatkrisen och driva på den gröna omställningen.

Temat för Sacos femte samhällsekonomiska forum, Makro, var [samhällsekonomiska beslut i en klimatkris](#). Programmet innehöll många olika aspekter på frågan. John Hassler, professor i nationalekonomi, talade om klimatomställningen och strukturomvandling, vice riksbankchef Anna Brehm redogjorde för hur Riksbankens arbete påverkas av klimatförändringarna och Erik Angner, professor i praktisk filosofi och doktor i nationalekonomi, förklarade hur individers beteenden kan förändras och vilka som är de största hindren.

Saco och demokratin

Under året har Saco fortsatt påverkansarbetet för att förslag i den under året pågående utredningen om anmälningsskyldighet inte ska bli lag. Det gjordes till exempel genom en debattartikel i [Dagens Samhälle](#) och ett riksdagsseminarium där fackförbund, politiker och andra samhällsaktörer fick ge sin bild. Seminariet gav eko i flera större tidningar i Europa, exempelvis Le Figaro och The Guardian.

Förslaget att införa anmälningsskyldighet för offentligt anställda bör skrotas i sin helhet. Detta budskap publicerades även i en debattartikel i [Aftonbladet](#), skriven av Saco tillsammans med representanter för några andra organisationer.

I slutet av året presenterades så utredningen om anmälningsskyldighet. Saco kunde konstatera att de gemensamma protesterna hade gett effekt och att Saco har varit synlig hela vägen i denna debatt. Saco kommenterade utredningen i bland annat [SVT](#) och TT.

Dagens stora samhällsutmaningar kräver långsiktiga och genomtänkta politiska beslut. Därför ser Saco och de 21 Sacoförbunden med oro på hur utrednings- och remissväsendet urholkas. Risken är uppenbar att vi får dåligt underbyggda lagar som inte går att tillämpa på de problem de är tänkta att lösa. Detta missnöje uttrycktes i en gemensam debattartikel, med rubriken ”Riktiga reformer kräver grundlighet”, som publicerades i [Lag och Avtal](#).

Att demokratin är under attack var något Saco lyfte vid ett flertal tillfällen under året. På den internationella dagen för demokrati skrev Saco med en rad andra organisationer inom civilsamhället en debattartikel på temat trollfabriker, attacker mot politiska möten, hat, hot och misstroendespridning.

Saco var en av talarna vid en manifestation mot Rysslands krig i Ukraina. Temat för talet var “Alla vi i civilsamhället måste stötta och visa vår solidaritet på de sätt vi kan /.../ Framtiden tillhör oss som tror på frihet, fred och demokrati”. En film från talet delades i sociala medier.

”Sätt stopp för Rysslands illegala krig mot Ukraina. Dra tillbaka de ryska styrkorna. Vi fortsätter att stå i solidaritet med Ukraina. Vi kräver fred nu!” Saco har under 2024 fortsatt att uttala sitt stöd för Ukraina. Sacos ordförande deltog till exempel i en [manifestation i Almedalen med budskapen ovan](#).

Den 19 april var det årsdagen för när massarresteringar av fackligt aktiva (och andra oppositionella) inleddes i Belarus 2022. Detta uppmärksammades gemensamt av LO, TCO och Saco som skickade vykort till riksdagsledamöter och andra beslutsfattare för att uppmärksamma dem på det allvarliga läget i Belarus. De tre fackliga centralorganisationerna skickade också [ett gemensamt brev](#) till Belarus ambassadör i Sverige, där agerandet mot fackliga företrädare skarpt kritiserades.

Fackliga rättigheter är demokratiska rättigheter. De förändringar som görs av biståndet kan få kraftigt negativa konsekvenser för möjligheterna att uppnå målen om fattigdomsbekämpning och demokratiutveckling. Det var huvudbudskapet i en gemensam debattartikel i [Arbetet](#), som ordförandena för LO, TCO och Saco undertecknade, med kritik mot att Sida beslutat att säga upp samtliga avtal med det svenska civilsamhället.

Saco har under året på olika sätt varit aktiv vad gäller frågan om totalförsvar, bland annat genom att delta i möten med regeringens tvärsektoriella näringslivsråd för totalförsvar och beredskap, vars syfte är att bidra till att förbättra samverkan mellan privat och offentlig sektor i frågor som rör totalförsvar och krisberedskap i Sverige. Saco har även besvarat ett antal remisser på området: En modell för svensk försörjningsberedskap, Arbetsrätten under krig och krigsfara och Stärkt konstitutionell beredskap.

Slow Politics

Ett genomgående tema i Sacos påverkansarbete inför EU-valet i juni var Slow Politics. Det finns ett starkt stöd från Sacoförbundens medlemmar för en mer sansad och mindre hätsk och polariserad politisk debatt. Saco har därför utvecklat kommunikationsplattformen Faktiskt från riksdagsvalet 2022 till det nuvarande konceptet Slow Politics. Politik grundad i fakta och ett mer resonerande samtal om lösningar är i fokus.

”Europas framtid står på spel. EU-populism och billigt effektsökeri präglar debatten. Det kan leda till ett valresultat där vetenskapsförnekare och politiska lycksökare får ett inflytande över utvecklingen. Nu är det hög tid att partierna tar sitt ansvar – våga prata allvar om EU.” Det var Sacos huvudbudskap inför EU-valet i juni. I en debattartikel i [Altinget](#) efterlyste Saco ett mer balanserat politiskt samtal. Detta utgjorde startskottet för den EU-vals kampanj som Saco drev under månaden före valet.

Innehållet i kampanjen var bland annat av en Novus-undersökning som visade hur akademikerna ser på den politiska debatten i EU och hur de ser på EU-valet. Saco presenterade även en lista på 20 framgångsrika och långsiktiga svenska samhällsförändrare i Bryssel.

I maj anordnade Saco ["EU-valets mest sansade debatt"](#) med fyra EU-parlamentariker. En "gå och rösta-kampanj" lanserades också veckorna före valet genom annonskampanj i sociala medier och material som alla 21 medlemsförbund kunde använda i sin egen kommunikation.

Inom ramen för valkampanjen med Slow Politics-tema lanserades också en plattform med frågor som Saco ville skulle prioriteras i EU-parlamentsvalet. Huvudpunkterna var vikten av demokrati, fred och säkerhet, att stärka EU:s konkurrenskraft genom grön omställning och vikten av högt valdeltagande.

Saco deltog även med ett antal gästkrönikor i Europaportalen: om att [stärka demokratin](#), att politiker måste ta [EU på större allvar](#) och att [justa villkor ännu inte är normen utan ett dyrt tillval](#).

En stark federation

Saco växer – trendbrott för facken

Både Saco och TCO växte under 2024. Vid slutet av året hade Sacoförbunden totalt 970 000 medlemmar. Förbundens yrkesverksamma medlemmar blev fler för sextonde året i rad. Historiskt sett har Saco ökat nästan femtio gånger om sedan 1950, vilket är mångdubbelt mer än både TCO och LO. Det framgår av en studie som Anders Kjellberg, professor i sociologi vid Lunds universitet, har sammanställt. Han har samlat in [medlemsstatistik från de tre fackliga centralorganisationerna](#).

Ordföranderåd och totalförsvarskurs för Sacofederationen

Sacofederationen samlades till ordföranderåd vid fyra tillfällen under 2024. Ett av dessa arrangerades med hjälp av Försvarshögskolans Centrum för totalförsvar och samhällets säkerhet (FHS/CTS) i form av en heldagsutbildning om totalförsvar och beredskap. Kursen, som hölls i maj, var specialdesignad för Saco och inbegrep även förberedelser på FHS kurswebb.

Extra kongress och styrelsens arbete

I september hölls extra kongress där tre ledamöter från Sacos styrelse avgick efter att de slutat som ordförande för sina respektive förbund och två nya valdes in. Under extra kongressen ändrades även Sacos stadgar och antalet styrelseledamöter återgick till det antal ledamöter som gällde före 2022. Styrelsen bestod således i början av året av ordförande och elva ledamöter samt Saco studentråds ordförande som är adjungerad ledamot. Efter extra kongressen ändrades antalet ledamöter till tio.

Under året har elva styrelsemöten hållits samt två sammanträden per capsulam.

Förberedelser inför Sacos kongress 2025

Under året inleddes planeringen inför den ordinarie kongress som Saco ska hålla i november 2025. Ett led i förberedelserna har varit att medarbetare från Sacokansliet besökt de 21 förbunden för att inhämta deras medskick och synpunkter, dels om Sacos kommande samhällspolitiska program, dels om kongressens demokratiska arbetsformer.

Styrelseutbildning om federationen för förbunden

Arbetet har gått vidare med att informera förbunden om möjligheten för deras styrelser att avropa utbildning om federationen och att få medverkan av Sacos ordförande vid styrelsemöten. Under 2024 hölls en sådan styrelseutbildning och ett flertal förbundsstyrelser fick ordförandebesök. Ett tiotal utbildningar och besök är inplanerade för 2025.

Konsten att samspela med en förtroendevald styrelse

För att göra något bra ännu bättre och ännu tryggare – i det här fallet Sacokansliets samspel med Sacos styrelse – har Sacokansliet genomfört ett egenhändigt skräddarsytt utvecklingsprogram med olika aspekter av kansliets samverkan med styrelsen och processerna runt ett styrelsemöte som teman. Satsningen, som hade rubriken “Konsten att samspela med en förtroendevald styrelse”, inleddes 2023 och avslutades 2024. Förbunden har fått information om programmet för att om de så önskar kunna genomföra något liknande på hemmaplan.

Sveriges största mötesplats för val av eftergymnasial utbildning

Saco Studentmässor är Sveriges största mötesplats för val av eftergymnasial utbildning, där en tredjedel av landets avgångselever hittar fakta och inspiration. I november arrangerades mässan för 35:e året i rad med rekordmånga besökare i Stockholm och en fortsättning i Malmö en vecka senare – totalt över 30 000 besök!

Saco.se

I början av 2024 lanserades den nya webbplatsen på saco.se och i samband med det även en uppdaterad grafisk profil. Saco har utbildat förbundens cirka 170 lokala redaktörer i webbpubliceringsverktyget samt tagit fram en skriftlig manual som stöd och hjälp till redaktörerna. Även alla ”räknesnurror” på saco.se har fått ett uppdaterat utseende och flera av dem används nu på förbundens egna webbplatser.

Akademikerveckan

Åldersfixering och karriärvägval var temat för den första av 2024 års Akademikerveckor, då Sacoförbund samarbetar för att anordna föreläsningar och ge lokalt förtroendevalda ökade möjligheter att synas på sina arbetsplatser. Den andra Akademikerveckan hade temat framtidens arbetsliv och fokuserade på den tekniska utvecklingen. Sacokansliet bidrog med administrativt stöd kring anmälningar och utskick samt marknadsföringsinsatser.

Inspirationsforum

Sacos första inspirationsforum för federationen genomfördes våren 2024 och handlade om AI. Temat var ”Tekniken sätter agendan – även för facken”. Det blev ett uppskattat halvdagsevent med inspirerande föreläsningar, samtal och gruppdiskussioner om hur vi som fackliga organisationer kan förhålla oss i vår egen verksamhet till de nya möjligheter och utmaningar som AI innebär. Närmare 60 personer inom förbunden deltog.

Ett starkt stöd för verksamheten

Saco Lönesök

Saco Lönesök har fortsatt att utvecklas. Funktionen bygger på löneuppgifter från över 370 000 akademiker och den används varje dag, kväll och även på nätterna av förbundens medlemmar – som inte sällan är ute i sista minuten inför ett lönesamtal.

Under hösten genomfördes ytterligare ett digitalt användarforum i Lönesök för lokala förtroendevalda, där ca 80 personer deltog. Förutom genomgångar av Lönesök och dess olika funktioner, fick deltagarna ett mycket uppskattat pass om hur de som lönecoacher kan använda sig av verktyget för att ge god lönerådgivning åt medlemmarna.

Statistik och enkätverktyget

Under senhösten valde den nuvarande leverantören av Sacos enkätverktyg att säga upp avtalet, vilket även berörde förbunden som använder det både för löneenkäter och för andra undersökningar bland medlemmarna. Upphandling påbörjades omgående och ny leverantör ska vara på plats i mars 2025.

Digitala tjänster för förtroendevalda

Genom att undersöka behov och omfattning har Sacos kansli under hösten stöttat medlemsförbund och förhandlingsorganisationer i en förstudie om digitala tjänster för förtroendevalda, dvs. doku- menthantering, digital mötesyta, e-post och arkivering. Resultatet av förstudien finns nu för vidare beredning hos förbundens förhandlingschefer.

Federationsgemensamma ramavtal

Under året publicerades en egen sharepointsida för federationsgemensamma medlemsförmåner samt ramavtal inom rese- hotell- och konferens, rekrytering, bankavtal, säkerhetsföretag med mera. Avsikten är att underlätta för medarbetare på förbundens kanslier att hitta denna information. Framöver är tanken att sidan ska utvecklas och kompletteras med ytterligare material, så att Saco tillhandahåller en samlad och lättåtkomlig plats olika typer av information som kan vara till nytta för förbunden.

IT

Under 2024 genomförde Sacokansliet byte av IT-leverantör. I samband med bytet höjdes säkerheten avsevärt, för att minimera risken för intrång i Sacos IT-miljöer.

Ekonomi och fastighet

I allt väsentligt följde ekonomin under 2024 budgeten för året. Banklånet på fastigheten har enligt plan lagts om efter upphandling, med bättre räntevillkor än tidigare.

Vad som tillkommit jämfört med verksamhetsplanen 2024 är att det beslutades att lägga nytt tak på Sacos fastighet på Lilla Nygatan 14. Taket hade uppnått sin slutliga livslängd och i samband med bytet förbättrades takets säkerhet väsentligt och ett nytt kylaggregat installerades på taket. Dessutom målades fasaden om. Renoveringen finansierades med egna medel. Ytterligare två hyresgästkontrakt förlängdes under året och de tre avtalen sträcker sig nu till och med januari 2027, december 2027 samt januari 2028.

Saco, Sveriges akademikers centralorganisation, är den samlande organisationen för Sveriges akademiker. Vi är en partipolitiskt obunden facklig centralorganisation. Sacos 21 självständiga förbund företräder yrkes- och examensgrupper från hela arbetsmarknaden, inklusive egenföretagare. Något som förenar våra medlemsförbund är akademisk utbildning, kunskap, kompetens och yrkesstolthet. Sacoförbunden samlar omkring 970 000 akademiker och närmar sig miljonen. Som företrädare för Sveriges akademiker är det självklart för Saco att ständigt påverka kunskapsnivån i Sverige. Utbildning och forskning som ger kunskap är en investering för såväl samhället som individen och är en av de viktigaste faktorerna för tillväxt och utveckling av ett samhälle.

